

Conclusions i reivindicacions sindicals sobre la millora en la gestió de la determinació de contingències professionals a Catalunya

Novembre 2025

Conclusions i reivindicacions sindicals sobre la millora en la gestió de la determinació de contingències professionals a Catalunya

Edició: UGT de Catalunya. Any 2025

Elaboració i dinamització: Oficina Tècnica de
Prevenió de Riscos Laborals. Secretaria de
Política Sindical UGT de Catalunya - Salut laboral

Disseny i maquetació: Comunicació i Imatge UGT
de Catalunya

Correcció: Servei Lingüístic UGT de Catalunya.

Índex

Determinació de contingències.....	4
Conclusions de l'informe <i>Diagnòstic i propostes de millora en la gestió de la determinació de contingències professionals a Catalunya</i>	8
Recomanacions de l'informe <i>Diagnòstic i propostes de millora en la gestió de la determinació de contingències professionals a Catalunya</i>	10
Accions prioritàries per millorar la determinació de contingències.....	12
Conclusió sindical.....	20
Annex 1. Informe <i>Diagnòstic i propostes de millora en la gestió de la determinació de contingències professionals a Catalunya</i>	23

Determinació de contingències

La determinació de contingències és una prioritat per a l'àmbit de la salut laboral de la UGT de Catalunya, ja que es tracta d'un procés clau per garantir que les malalties i els accidents derivats del treball siguin reconeguts com a tals i no quedin invisibilitzats dins del sistema de seguretat social. El seu correcte funcionament és essencial per protegir els drets de les persones treballadores, assegurar les prestacions econòmiques i sanitàries que els corresponen i reforçar la prevenció de riscos laborals.

Si les malalties professionals no es determinen com a professionals, no es duen a terme investigacions i, per tant, no s'apliquen mesures preventives, fet que condemna altres treballadors i treballadores a patir els mateixos danys que es podrien haver evitat amb una actuació preventiva adequada. En canvi, quan una malaltia és reconeguda, s'activa l'obligació d'investigar-ne les causes i d'aplicar mesures preventives, es trenca el cercle de la invisibilització i s'avança cap a una protecció real de la salut laboral.

Per aquest motiu, des de la UGT de Catalunya vam voler impulsar l'elaboració de l'informe *Diagnòstic i propostes de millores en la gestió de la determinació de contingències professionals a Catalunya* que analitzés la situació actual, posés en evidència les mancances existents i proposés millores concretes per avançar cap a un sistema més just i eficaç.

La UGT de Catalunya va decidir encarregar una part de l'informe a l'àmbit universitari per diverses raons fonamentals. En primer lloc, perquè el món acadèmic aporta una mirada rigorosa, independent i basada en l'evidència científica, imprescindible per analitzar amb objectivitat un problema tan complex com és la determinació de contingències. En segon lloc, perquè els equips universitaris disposen d'experiència contrastada en recerca i metodologies d'anàlisi que garanteixen resultats solvents i fiables, allunyats de qualsevol pressió d'interessos econòmics o institucionals. A més, el vincle amb un centre de recerca com el CiSAL de la Universitat Pompeu Fabra permet situar el debat en un marc més

ampli, connectant les conclusions amb estudis internacionals i aportant una perspectiva comparada. Finalment, aquesta col·laboració ens ha donat la solidesa necessària per convertir les nostres reivindicacions sindicals en propostes amb base tècnica i científica, que reforcen la legitimitat de les demandes de la UGT davant les institucions i la societat.

L'informe es va centrar exclusivament en l'anàlisi de la determinació de contingències de les malalties professionals que ja estan incloses en el quadre oficial de la Seguretat Social. La raó és evident: ni tan sols aquestes patologies, que compten amb un reconeixement jurídic explícit, són habitualment reconegudes en la pràctica, la qual cosa deixa desemparades milers de persones treballadores.

Ara bé, mereixen un capítol a part les malalties professionals que continuen sense estar reconegudes, com les derivades dels riscos i factors psicosocials —estrès crònic, depressió, ansietat o *burnout*—, que avui representen una de les principals problemàtiques de salut laboral. Des de la UGT de Catalunya hem denunciat reiteradament aquesta exclusió i reclamem que aquestes patologies s'incorporin d'una vegada per totes en el quadre oficial de malalties professionals. El seu reconeixement és imprescindible per posar fi a la invisibilització del patiment que generen, obligar les empreses a implementar mesures preventives específiques i garantir els drets de les persones treballadores davant un dels riscos emergents més greus i estesos en el món laboral actual.

Els objectius que es van fixar anaven en direcció a posar en evidència les mancances del sistema i reforçar la defensa dels drets de les persones treballadores. D'una banda, es volien diagnosticar les fortaleces i, sobretot, les greus limitacions de l'aleshores procediment vigent de determinació de les contingències professionals, que condemnava molts casos de malaltia professional a quedar invisibles i sense reconeixement. De l'altra, es pretenia formular propostes concretes per millorar aquest procés i garantir que les malalties professionals recollides en el quadre oficial de la Seguretat Social fossin realment reconegudes. Finalment, l'informe buscava impulsar un increment efectiu del nombre de treballadors i treballadores que, després de patir una malaltia professional, rebessin el reconeixement i les prestacions econòmiques que legítimament els corresponien, fent front així a una injustícia històrica i a un dèficit de protecció social que UGT de Catalunya no podia deixar de denunciar.

Aquest informe posa de manifest que la manca de reconeixement i els retards en els procediments no són errors puntuals, sinó un error estructural del sistema que perjudica directament els i les treballadores, mentre beneficia les mútues i trasllada costos a la sanitat pública.

Conclusions de l'informe / *millora en la gestió de la d* *contingències professionals*

- 1) La determinació de si un dany a la salut que pateix una persona afiliada a la Seguretat Social és una contingència professional o comuna té conseqüències sanitàries i econòmiques diferenciades per a la persona afectada, però també per a l'empresa i per als sistemes sanitaris i de seguretat social.
- 2) La determinació de contingència és un procés complex que ha de considerar qüestions relacionades amb l'etiologia i el pronòstic del dany a la salut, si aquest dany és una lesió (accident) o una malaltia, i si l'abordem des d'una perspectiva preventiva o de prestació social.
- 3) El procediment administratiu, que pot arribar a seu judicial, és de gran complexitat per la quantitat d'actors implicats des de les dues administracions de treball i salut, i pels temps que la tramitació pot arribar a representar a la persona que, a més, pot estar malalta i/o tenir una edat avançada.
- 4) La complexitat de l'actual procediment de determinació de contingència provoca un increment del temps d'espera des de la sol·licitud fins a la resolució administrativa. Aquest temps pot arribar a superar l'any i allargar-se encara més si hi ha un procés judicial, cosa que perjudica les persones interessades en la reclamació dels drets.
- 5) El resultat de tot això és l'elevat infraconeixement de les contingències professionals, especialment de les malalties professionals, malgrat les evidències, informes i propostes de solució que s'han anat succeint en les darreres dècades, especialment en relació amb el càncer laboral.

Diagnòstic i propostes de determinació de malalties professionals a Catalunya

- 6) A Catalunya hi ha un infrareconeixement de malalties professionals especialment elevat: s'hi reconeixen entre cinc i sis vegades menys casos que a la Comunitat Foral de Navarra.
- 7) Entre les possibles causes de l'infrareconeixement de la malaltia professional hi hauria: 1) una menor identificació dels facultatius dels SPRL, les mútues o l'SPS; 2) una deficient comunicació dels organismes de les comunitats autònomes; i/o 3) un reconeixement encara menor per part de l'INSS.
- 8) Les iniciatives adoptades per les comunitats autònomes, especialment la Comunitat Foral de Navarra i la Comunitat Valenciana, estan incrementant la identificació i la comunicació de la sospita de malaltia professional per part dels facultatius del Sistema Públic de Salut.
- 9) D'acord amb les dades ofertes pel sistema CEPROSS, el menor reconeixement de malalties professionals a Catalunya és conseqüència d'una menor identificació i comunicació, ja que, a comunitats autònomes com Navarra o València, on més s'identifica i es comunica, més es reconeix.
- 10) L'experiència de la Clínica de Patologia Laboral de l'Hospital del Mar representa una opció a valorar, complementària amb les USL existents, ja que aquestes se centren en el conjunt de malalties relacionades amb el treball, i no tant a perseguir el reconeixement de les malalties professionals incloses al quadre oficial, com és el cas de la CPL.

Recomanacions de l'informe ***Diagnòstic i propostes de*** ***millora en la gestió de la*** ***determinació de contingències*** ***professionals a Catalunya***

Es recullen les propostes de millora plantejades a l'informe diagnòstic sobre la gestió de la determinació de contingències professionals a Catalunya, que inclouen actuacions adreçades tant a les persones afectades com als professionals sanitaris, a l'INSS i a l'autoritat laboral, així com a les organitzacions sindicals. Aquestes recomanacions tenen com a objectiu reforçar el coneixement i l'acompanyament de les persones afectades, millorar la coordinació i la capacitat dels dispositius sanitaris i dels serveis de prevenció, establir criteris clars i temps de referència en els procediments administratius, i enfortir el paper dels agents socials en la identificació i el reconeixement de les malalties professionals.

Per a la persona afectada

- Elaborar guies detallades i formació per a les persones afectades que els permetin conèixer el procés de determinació de contingència.
- Proporcionar recursos a les USL/CPL perquè disposin de persones expertes que acompanyin qui tingui confirmada la sospita d'una malaltia professional durant el procés de sol·licitud d'una determinació de contingència davant de la mútua i/o l'INSS.

Per als facultatius dels diferents dispositius sanitaris

- Reforçar les xarxes d'Unitats de Salut Laboral connectades a l'atenció primària i a les clíniques de patologia laboral als hospitals i orientar-les al reconeixement de malalties professionals.
- Disposar d'un organisme de referència a cada comunitat autònoma amb personal expert i recursos suficients per valorar els casos identificats pels facultatius del SPS i del SPRL, així com comunicar-ne els casos a l'INSS i a la mútua.
- Establir un sistema d'alerta a la història clínica que avisi davant de determinades patologies de la sospita d'una malaltia professional, facilitant-ne la identificació per part dels facultatius de l'SPS.
- Revisar l'activitat de vigilància de la salut que desenvolupen els serveis de prevenció quant al compliment dels continguts en termes d'especificitat respecte als riscos i al paper dels professionals mèdics en la identificació i la comunicació de la sospita de malalties professionals.

Per a l'INSS i l'autoritat laboral

- Cal establir temps de referència per a cadascuna de les fases del procediment de determinació de contingència i, en cas que se superi, això sigui favorable per a la persona que demana el reconeixement de la malaltia professional.
- Cal tenir informació sobre el procés de determinació de contingència, des dels temps d'espera a cada fase, les motivacions de denegació del reconeixement per part de l'INSS i la distribució percentual des d'on s'inicia: mútua, INSS (o ISM), empreses (SPRL), Inspecció de Treball i la Seguretat Social (ITSS) o facultatius del servei públic de salut (SPS).
- Cal avaluar l'eficiència de les mútues en la identificació i la posterior comunicació, i obrir un debat que interessi a l'INSS sobre com resoldre-ho.
- Cal avaluar el cost que l'atenció sanitària de les malalties professionals reconegudes al servei públic de salut.

Per a les organitzacions sindicals

- Donar suport als delegats de prevenció per promoure la seva influència real en la tasca d'identificació dels riscos laborals i de les possibles malalties professionals relacionades.
- Promoure un assessorament especialitzat a través dels delegats de prevenció en cas de disconformitat amb la contingència determinada per la mútua.
- Establir una potent línia d'assessorament sindical des del punt de vista mèdic legal.

Accions prioritàries per millorar la determinació de contingències

Les reivindicacions sindicals que se'n deriven són clares i contundents: un reconeixement efectiu de les malalties professionals, la reducció de la burocràcia que encalla els processos, més recursos especialitzats per a l'atenció i l'acompanyament de les persones afectades, un control rigorós sobre les mútues i les empreses, i un enfortiment real del paper sindical en la defensa de la salut laboral i dels drets de la classe treballadora.

Per això, des de la UGT de Catalunya impulsem accions concretes per fer realitat aquests canvis estructurals. Cal garantir el reconeixement real de les malalties professionals, eliminar les traves administratives, dotar de més mitjans el sistema de salut laboral, establir mecanismes de control efectius sobre els agents implicats i reforçar el lideratge sindical en aquest àmbit.

Amb l'objectiu de revertir les mancances detectades i avançar cap a un sistema de salut laboral més just, eficaç i garantista, plantejem un conjunt de mesures imprescindibles per assegurar la protecció real dels drets de les persones treballadores.

Autoritat sanitària per controlar l'activitat de vigilància de la salut dels serveis de prevenció

És notòria la baixa qualitat de les actuacions dels serveis sanitaris dels serveis de prevenció. De fet, el foment de la qualitat de la prevenció de riscos laborals és el primer objectiu estratègic de l'Estratègia Catalana de Seguretat i Salut Laboral de Catalunya 2021-2026. Actualment, hi ha una mercantilització dels reconeixements mèdics, on es prioritza el benefici econòmic per sobre de la salut de les persones treballadores.

És imprescindible revisar a fons l'activitat de vigilància de la salut que duen a terme els serveis de prevenció per garantir que realment compleixen amb els continguts exigits i que són específics respecte als riscos laborals existents en cada empresa

o sector. Cal exigir que els reconeixements mèdics incorporin proves i criteris adaptats als riscos específics i que el personal mèdic dels serveis de prevenció assumeixi plenament el seu paper en la identificació i la comunicació de sospites de malalties professionals.

Per això, cal que la Generalitat desenvolupi els mecanismes com a autoritat sanitària per controlar les funcions establertes en el Reial decret 843/2011, de 17 de juny, pel qual s'estableixen els criteris bàsics sobre l'organització de recursos per a desenvolupar l'activitat sanitària dels serveis de prevenció.

La finalitat principal del Reial decret 843/2011, de 17 de juny, és establir un marc normatiu que defineixi els criteris bàsics per organitzar els recursos necessaris per al desenvolupament de l'activitat sanitària dels serveis de prevenció de riscos laborals. El control del compliment d'aquest decret, establert en el seu article 11, està transferit a les comunitats autònomes, com totes les competències en matèria de gestió sanitària. No obstant això, Catalunya no disposa d'un òrgan amb els recursos materials i humans necessaris per dur a terme aquesta acció de manera efectiva.

A Catalunya, el desenvolupament de l'autoritat sanitària en el marc de l'Agència de Salut Pública de Catalunya està establert a la Llei 5/2019, de 31 de juliol. Aquesta normativa regula l'Agència de Salut Pública de Catalunya i modifica la Llei 18/2009, del 22 d'octubre, de salut pública. En concret, el paper de l'autoritat sanitària es defineix en

diversos articles d'aquesta llei, que detallen les competències i funcions de l'Agència per garantir la protecció i promoció de la salut pública a Catalunya.

No obstant això, no s'ha implementat adequadament la vigilància sanitària establerta pel Reial decret 843/2011, de manera que deixa un buit que genera indefensió a les persones treballadores i als seus representants.

Actualment, el control de l'àmbit sanitari a Catalunya es realitza principalment a través de la Xarxa d'Unitats de Salut Laboral, coordinada per la Unitat de Salut Laboral Central, amb una dotació paupèrrima de personal. No obstant això, en cap cas aquestes unitats realitzen les funcions d'autoritat sanitària. Aquesta mancança deixa la part sanitària de la prevenció sense una veritable supervisió pública, a diferència del que passa en l'àmbit laboral amb la Inspecció de Treball, i obre la porta a incompliments sistemàtics que posen en risc la salut i els drets de la classe treballadora.

D'aquesta manera, es podrà incrementar la notificació de malalties professionals i que la responsabilitat recaigui exclusivament sobre el sistema sanitari públic, quan en realitat els primers indicis sovint apareixen en l'entorn laboral mateix.

Unitats de Salut Laboral: l'organisme adequat per determinar les contingències

Actualment, aquesta funció recau en l'ICAM (Institut Català d'Avaluacions Mèdiques), un organisme del Departament de Salut que té entre les seves competències la valoració de la capacitat laboral de les persones, l'emissió d'altres mèdiques i altres funcions relacionades amb les incapacitats temporals i permanents. Tot i que en el seu moment se li va atorgar també la funció tècnica de determinar la naturalesa de les contingències per encàrrec de l'INSS, des de la UGT de Catalunya considerem que aquesta responsabilitat hauria de recaure en les Unitats de Salut Laboral.

Les Unitats de Salut Laboral són dispositius públics, repartits pel territori, que actuen com a enllaç entre l'atenció primària de salut, els serveis de prevenció de riscos laborals i les mútues. Compten amb professionals de medicina del treball i d'altres disciplines vinculades a la salut laboral, i tenen com a missió assessorar, identificar i valorar els possibles casos de patologia d'origen laboral. Per això defensem que són elles les que poden exercir amb més eficàcia i proximitat aquesta funció de determinació de contingències. Evidentment, això exigeix reforçar-les amb els recursos humans i tècnics necessaris perquè puguin desenvolupar plenament aquest paper clau en la defensa de la salut de les persones treballadores.

Reforçar el paper de la primària i la secundària en la determinació de contingències

Proposem posar en marxa un sistema d'alerta integrat en la història clínica electrònica que avisi el personal sanitari davant la presència de determinades patologies que poden tenir origen laboral. Aquest mecanisme és clau perquè tant l'atenció primària com l'atenció secundària puguin identificar de manera precoç i efectiva les malalties professionals a Catalunya.

L'atenció primària és la porta d'entrada al sistema sanitari i garanteix una visió integral de la trajectòria de salut de cada persona. L'atenció secundària, per la seva banda, inclou els serveis hospitalaris i especialitzats que intervenen en diagnòstics i tractaments més complexos. Ambdues tenen un paper fonamental a l'hora de sospitar i comunicar una possible malaltia professional.

Perquè aquest sistema sigui realment útil, cal que els i les professionals de la sanitat rebin la formació necessària en salut laboral i que disposin d'eines informàtiques que activin alertes automàtiques en casos concrets.

Igualment, és imprescindible que la història clínica reculli de manera sistemàtica la professió habitual de la persona treballadora, ja que aquesta informació és decisiva per establir el possible vincle entre la malaltia i l'activitat laboral.

L'experiència de la Clínica de Patologia Laboral de l'Hospital del Mar: un model complementari a les USL

L'experiència de la Clínica de Patologia Laboral de l'Hospital del Mar ha demostrat que és possible reforçar de manera efectiva la detecció i el reconeixement de les malalties professionals a través d'un dispositiu hospitalari especialitzat. Aquesta clínica ha estat capaç d'identificar i estudiar centenars de casos sospitosos, oferir suport directe a les persones afectades i orientar-les en el procés de reclamació davant la Seguretat Social. El seu paper no només ha estat el d'emetre informes mèdics rigorosos, sinó també d'acompanyar i empoderar els treballadors i treballadores en un procediment sovint llarg i feixuc, en què les mútues i l'INSS tendeixen a posar obstacles.

Des de la UGT de Catalunya defensem que aquest model s'hauria d'estendre i dotar dels recursos necessaris, no només per consolidar la tasca de l'Hospital del Mar, sinó també per replicar experiències similars en altres hospitals de referència del territori. Integrar les USL i les clíniques hospitalàries de patologia laboral en una estratègia coordinada permetria avançar en el dret al reconeixement, la compensació i la protecció efectiva de la salut de les persones treballadores.

Coordinació entre la sanitat privada i les Unitats de Salut Laboral per al reconeixement de les malalties professionals

En un context on la sanitat privada té un pes molt rellevant, especialment a Catalunya —on el 32,4% de la població compta amb assegurança sanitària privada¹, una xifra molt superior a la mitjana estatal— és imprescindible establir mecanismes de coordinació fermes entre el sistema públic i la xarxa mèdica privada per garantir una detecció i un reconeixement més efectius de les malalties professionals.

Aquesta coordinació ha d'incloure canals formals amb els professionals de la medicina privada perquè, en casos sospitosos de contingència laboral, puguin derivar o compartir informació. Per això, s'ha d'habilitar una via àgil de notificació i derivació perquè el professional privat pugui activar una alerta o traslladar la sospita a través de l'historial clínic electrònic o mitjançant un formulari específic, facilitant així que les Unitats de Salut Laboral puguin assumir el seguiment i el reconeixement del cas.

D'igual manera, és necessari oferir formació específica als professionals privats per sensibilitzar-los sobre la importància d'identificar i notificar possibles malalties professionals.

Aquestes sinergies són imprescindibles en un país on la sanitat privada és un actor

estructural i no només complementari, i poden contribuir de manera decisiva a millorar la detecció de patologies d'origen laboral i a garantir el dret a la salut i a la protecció social de la classe treballadora.

Temps màxims de resolució en el procediment de determinació de contingència

Actualment, els expedients per al reconeixement d'una malaltia professional poden allargar-se més d'un any en la via administrativa i fins a tres anys si es judicialitzen, un retard que deixa la persona treballadora en una situació d'incertesa i vulnerabilitat, sovint mentre pateix una malaltia greu. Aquestes dilacions contradiuen el principi de protecció efectiva de la salut laboral i converteixen el procés en un obstacle per a l'exercici dels drets.

Tal com ja passa en l'àmbit sanitari amb les llistes d'espera quirúrgiques —on s'estableixen terminis màxims garantits, com ara per a les pròtesis de maluc o de genoll— és imprescindible fixar temps de referència vinculants per a cadascuna de les fases del procediment de determinació de contingència.

Això hauria d'incloure:

- **Terminologia clara i unificada** sobre els terminis de resposta de la mútua i l'INSS.
- **Silenci administratiu positiu:** si se supera el termini establert, la resolució ha de ser automàticament favorable a la persona treballadora.

Observatorio del sector privado 2024. Fundación IDIS. Abril 2024.

- **Priorització de casos greus** (com el càncer laboral com a malaltia amb alta mortalitat) per evitar que l'endarreriment condemni a la desprotecció.
- **Publicació periòdica dels temps reals de resolució**, amb un sistema transparent similar al de les llistes d'espera quirúrgiques, que permeti fiscalitzar el compliment dels terminis.

Ningú hauria de veure's obligat a esperar anys perquè se li reconegui una malaltia d'origen laboral, sobretot quan aquest reconeixement és essencial per garantir la seva protecció econòmica, sanitària i social. A més, aquest pas és igualment decisiu per a la salut dels companys i companyes, ja que permet aplicar mesures preventives al lloc de treball de la persona afectada.

Participació activa de la Inspecció de Treball en la determinació de contingències

La complexitat del procediment de reconeixement de malalties professionals fa necessari un paper més actiu i vinculant de la Inspecció de Treball i Seguretat Social. L'experiència de la instrucció 01/2007 de l'ICAM ja va preveure la possibilitat que les Unitats de Salut Laboral i l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques sol·licitessin l'assessorament de la Inspecció quan hi hagués dubtes sobre l'origen laboral d'una patologia.

Aquesta col·laboració hauria de consolidar-se i ampliar-se mitjançant canals formals i terminis establerts perquè la Inspecció pugui:

- **Investigar les condicions de treball** i contrastar si les exposicions descrites pel treballador es corresponen amb els riscos del lloc.
- **Aportar informes tècnics** que reforcin l'expedient mèdic i jurídic davant l'INSS o la mútua.
- **Exigir a l'empresa la documentació preventiva necessària**, evitant que la manca de registres o d'avaluacions de riscos acabi perjudicant el treballador o treballadora.

Control de les mútues col·laboradores de la seguretat social en la determinació de contingències

La determinació de si una baixa té origen comú o professional no pot quedar exclusivament en mans de les mútues col·laboradores, atès que sovint apliquen criteris economicistes que acaben perjudicant les persones treballadores. Aquest procediment ha de ser transparent, ràpid i amb garanties, i que les mútues estiguin obligades a justificar documentalment les seves decisions en terminis curts i preestablerts.

A més, és imprescindible establir un sistema d'auditories periòdiques per avaluar l'eficiència de les mútues col·laboradores en la determinació de contingències, sota la supervisió directa de l'INSS. Només així es podrà comprovar si les resolucions que prenen s'ajusten als criteris mèdics i legals establerts, i si respecten els drets de les persones treballadores.

Aquest mecanisme d'avaluació ha de permetre detectar possibles desviacions — com la qualificació de malalties professionals com a comunes— i corregir-les amb rapidesa, evitant que la càrrega econòmica i assistencial acabi traslladant-se indegudament al sistema públic de salut.

Només amb un sistema de control i reequilibri d'aquest tipus s'evitaran pràctiques abusives i es garantirà que la determinació de contingències respongui a criteris mèdics i legals, i no a interessos econòmics de les entitats gestores.

Prou d'externalitzar costos al sistema públic: les mútues han d'assumir totes les despeses quan es confirma l'origen professional

Cal establir que, quan una resolució confirmi l'origen professional de la malaltia, la mútua assumeixi immediatament el pagament de les prestacions corresponents i compensi el sistema públic pels costos derivats de l'assistència sanitària prestada. Aquesta mesura és fonamental per evitar que el servei públic de salut continuï suportant despeses que corresponen a la seguretat social i, en última instància, a les mútues.

L'experiència documentada pel CiSAL evidencia la magnitud d'aquest problema: en un estudi realitzat a la Clínica de Patologia Laboral de l'Hospital del Mar, es va calcular que el cost mitjà d'atendre pacients amb malalties professionals no reconegudes ascendia a 36.000 euros per cas, amb variacions que anaven des dels 62.000 eu-

ros en casos de càncer fins als 3.000 euros en trastorns musculoesquelètics. Segons aquestes estimacions, el cost global que recau de manera indeguda sobre el sistema públic de salut a Catalunya s'eleva a uns 5 milions d'euros anuals.

Aquests diners, que haurien de ser coberts per les mútues, representen un greuge per al finançament del sistema públic i un incentiu pervers perquè les entitats retardin o deneguin reconeixements. Amb un mecanisme de compensació automàtica i immediata, es garanteix que la càrrega econòmica recaigui on correspon i es redueixen les pràctiques de trasllat fraudulent de costos cap a la sanitat pública.

Formació i eines per als professionals sanitaris

La manca de reconeixement de malalties professionals té una de les seves arrels principals en la baixa identificació per part del personal mèdic, sovint a causa de la poca formació que reben en salut laboral al llarg de la seva carrera. Exigir una formació obligatòria i reglada en salut laboral en tots els nivells del sistema sanitari és clau per revertir aquesta situació.

Això implica incorporar continguts específics sobre malalties professionals i riscos laborals tant en els plans d'estudi de grau com en les especialitats mèdiques i d'infermeria, així com en la formació continuada. Els professionals han de disposar d'eines pràctiques que els permetin identificar sospites d'origen laboral i activar els circuits de notificació corresponents.

Compromís de la UGT de Catalunya amb la formació i informació dels delegats i delegades de prevenció

Des de la UGT de Catalunya fa anys que destinem esforços a garantir que els nostres delegats i delegades de prevenció disposin de la informació i la formació necessàries per identificar i defensar els casos de malaltia professional. En aquest camí, hem elaborat nombroses publicacions, guies i materials específics com ara la *Fitxa sobre determinación de contingencias*¹ o la guia *Dubtes sobre gestió de la salut dels treballadors i treballadores*² que han servit de suport directe a la seva tasca quotidiana.

Aquesta tasca constant ens ha permès reforçar la seva capacitat d'intervenció i convertir-los en una peça clau en la protecció de la salut laboral. Lluny de donar-la per tancada, ens comprometem a intensificar i ampliar aquesta formació amb continguts actualitzats, eines pràctiques i recursos especialitzats que els permetin afrontar amb més solidesa els processos de determinació de contingències i donar suport efectiu a les persones treballadores.

1 https://www.ugt.cat/wp-content/uploads/2022/06/contingencia_it_2019.pdf

2 https://www.ugt.cat/wp-content/uploads/2022/06/quien_cuando_donde_2019_web.pdf

Conclusió sindical per millorar la determinació de contingències

La UGT de Catalunya afirma amb rotunditat que el reconeixement de les malalties professionals és un dret fonamental de salut, de protecció social i de justícia laboral. No es tracta només d'una qüestió administrativa, sinó d'una responsabilitat col·lectiva que afecta directament la vida, la dignitat i el futur de milers de treballadors i treballadores.

Exigim a l'**INSS**, a les **mútues col·laboradores amb la Seguretat Social**, als **Departaments de Salut i de Treball de la Generalitat** i al **Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions** que assumeixin el seu paper i garanteixin procediments àgils, transparents i amb terminis clars, que no deixin en situació de vulnerabilitat les persones afectades. Igualment, reclamem més control públic i auditories independents sobre l'actuació de les mútues, per evitar pràctiques que desplacen injustament costos al sistema públic i retarden el reconeixement de drets.

Aquest no és només un debat tècnic: és una qüestió de voluntat política. Per això fem una crida a situar aquest problema a l'agenda pública i institucional, a obrir el debat social i a adoptar reformes valentes que posin la salut i els drets de les treballadores i treballadors per damunt dels interessos econòmics.

La UGT de Catalunya continuarà mobilitzant-se i organitzant-se per aconseguir que cada malaltia d'origen laboral sigui reconeguda, registrada i compensada com correspon. Perquè darrere de cada expedient hi ha una persona, una família i un dret que no pot continuar sent ignorat.

